

SAKSFRAMLEGG

Saksnr	Utvalg	Møtedato
	Kommunestyret	

ORIENTERING OM BEREDSKAP KNYTTET TIL CORONA VIRUS DISEASE (COVID-19) I ØRLAND KOMMUNE

Rådmannens innstilling

Orientering om beredskapsarbeid knyttet til Corona virus disease (COVID-19) i Ørland kommune tas til etterretning.

Sakens bakgrunn og innhold

I november 2019 ble et menneske for første gang smittet med et virus fra et dyr på et dyremarked i Wuhan. Det ble starten på først en alvorlig lokal epidemi i Wuhan, Kina og siden en pandemi som nå har nådd Norge og Ørland kommune. Viruset, et hittil ukjent koronavirus, har siden fått navnet SARS-CoV-2 og sykdommen covid-19 (Corona virus disease 2019).

Viruset spres i hovedsak med spyttdråper direkte i ansiktet eller via hender og gjenstander til ansiktet.

Ørland kommune var tidlig ute med å sette kriseledelse og krisestab. Denne saken orienterer kort om Ørland kommunes respons på pandemien, om organisering og overordnet arbeid og deretter hvordan dette berører de enkelte fagområder.

Kommunens ledelse vil benytte anledningen til å berømme ansattes kompetanse og fleksibilitet, forståelsesfulle innbyggere og det gode samarbeidet vi opplever med frivilligheten, lokalt næringsliv og andre samarbeidspartnere i en uforutsigbar og krevende tid.

Ifølge Folkehelseinstituttets råd er fortsatt de viktigste tiltakene å bidra med god håndhygiene for å forebygge kontaktsmitte, god hostehygiene for å forebygge dråpesmitte og begrense antall personer man har nærkontakt med.

Folkehelsevurdering

Å sikre god folkehelse er òg å ha beredskap til å forebygge uønskete hendelse og kriser, og redusere den negative helseeffekten den kan ha. Det er nødvendig med omfattende tiltak for å hindre spredning av coronaviruset, og for å bidra til å opprettholde nødvendige helse- og omsorgstjenester.

Coronavirus disease (COVID-19) fører til store konsekvenser for samfunnet og folkehelsen, deriblant: økonomiske konsekvenser for bedrifter og enkeltpersoner, i tillegg til psykososiale belastning for befolkningen.

Administrasjonens vurdering

Ørland kommune satte 2.mars kriseledelse som følge av utvikling av Covid-19.

Organisering

Kriseledelse og krisehåndtering er organisert i tråd med vårt planverk. Vi avholder beredskapsmøter to ganger i uken der vi kommunens kriseledelse, tillitsvalgt og politisk ledere møter eksterne aktører fra forsvar, brann og redning, politi og frivilligheten. Dette møtet avholdes for å danne en overordnet felles virkelighetsoppfatning av den utfordring vi står ovenfor som samfunn.

Kommunens ledelse/kriseledelse (rådmann og kommunalsjefene) møtes hver dag.

Vi har et eget operasjonsrom som allokterer ressurser fra organisasjonen og som løpende løser oppdrag fra kriseledelse og som svarer ut løpende utfordringer.

Vi har en egen operasjonsenhet på helse der helseledere har ansvar for å løse de løpende oppgaver som er knyttet til helseområdet.

Vi har også hatt en krisestab som har bistått med kommunikasjon, loggføring, besvarer henvendelser mm. Deler av dette arbeidet er nå organisert direkte i operasjonsrommet.

Vi anser at vi har en robust organisering for å håndtere pandemien.

Kriseledelsen er svært oppmerksom på de råd helsemyndighetene gir med tanke på hvordan vi skal opptre og omgås for å unngå smitte.

Mål og strategier

Tidlig i dette arbeidet var det naturligvis ulike signaler fra statlig hold på hva som var riktig å gjøre. De ulike målene for arbeidet stod tidvis i konflikt med hverandre. Det ble derfor viktig for kriseledelsen å formulere noen overordnede mål innledningsvis, for slik å sortere bedre hva som var viktig og hva som var mindre viktig når vi løpende skulle fatte beslutninger.

Mål

Våre mål ble i tidlig fase formulert som følgende;

- Etablere og drifte til enhver tid en hensiktsmessig beredskapsorganisasjon for å bekjempe covid-19.
- Så langt det er mulig hindre smitte av covid-19 inn til kommunen og deretter i kommunen (kontaktreduksjon, hygiene og smittedeteksjon)
- Ingen dødsfall som følge av covid-19 (gode prosedyrer for skjerming av sårbare grupper og håndtering og oppfølging av smittede på egnet måte på egnet plass, isolering av smittede uten hjelpebehov)
- Bidra til at samfunnskritiske funksjoner opprettholdes – både de funksjoner vi har i egen regi og der vi bidrar for at de samfunnskritiske funksjoner i samfunnet rundt oss kan opprettholdes (ivareta barn av to foreldre/eneforsørger i samfunnskritiske funksjoner)
- Sørge for at øvrige kommunale tjenester ytes best mulig etter å ha tatt hensyn til det overstående.
- Jobbe for at korona i så liten grad som mulig går ut over lokalt næringsliv og samfunnsliv.

Strategi

Det ble også klart tidlig for oss at vi måtte utforme et strategidokument som viser sammenhengen mellom mål og tiltak, som tok opp i seg nasjonale og internasjonale føringer for arbeidet, som beskriver vår organisering av arbeidet og som skriver ut scenariene for pandemiutviklingens mulige påvirkning på vårt lokalsamfunn. Dette strategidokumentet er i kontinuerlig utvikling i kommunens kriseledelse og utvikles etter hvert som hendelsen skrider fram og ny kunnskap kommer til.

Vi har i dette arbeidet forholdt oss til vårt eget eksisterende planverk og vedtatte fullmakter for kriseledelse, vi har fulgt løpende de råd og vedtak norske myndigheter gir og fatter, vi har lest og lagt til grunn faglige utredninger fra Folkehelseinstituttet (FHI) (risiko og responsanalysene), anbefalinger fra helsedirektoratet og fra verdens helseorganisasjon og vi har fulgt andre lands håndtering og sett på eksterne kilder til kunnskap som eksempelvis studien fra imperial collage med mer.

På den ene siden har vi bygd opp en organisasjon som kan løse den umiddelbare utfordringen innen helse og i organisasjonen for øvrig, og på den andre siden har vi forberedt oss på ulike scenarier for pandemiutvikling. Vi har beskrevet ulike scenarier og ser nå på hvordan dette vil påvirke våre helsetjenester. Vi arbeider nå med planer for hvordan vi skal løse utfordringen i ulike scenarier.

Vi har også etablert et eget prosjekt for å forsøke å minimere de negative konsekvensene nærings -og samfunnsliv så mye som mulig.

Det vil bli viktig for nasjonen å finne en riktig balanse mellom nødvendighet av de tiltak vi setter inn for å bekjempe dette viruset, satt opp mot de øvrige negative konsekvensene de inngripende tiltakene gir for samfunn og folks helse.

Helse og familie

Kommunen har per 25.03.2020 7 smittede hvorav 3 er innlagt på sykehus. Det er gjennomført over 100 tester og smitteoppsporing på nærkontakter til smittede. Testing av coronaviruset gjennomføres i brakker som er satt opp i tilknytning til Bjugn legekantor og Fosen legevaktsenter på Brekstad.

Legekantor og legevakt er skjermet for pasienter med luftveisplager eller mistanke om koronasmitte. Legekantorene har to-delt turnus med hvor ene halvparten har tilstedeværelse på legekantor og den andre halvparten har hjemmekantor. Dette for å ha en robusthet og for å redusere risiko for smitte. Legene gjennomfører telefon- og videokonsultasjoner. Allmennlegetjenester er nedskalert i en periode. Det er nå tatt mange grep i kommunen for å redusere trykket på legekantorene, noe som har gitt mulighet for å igjen øke aktiviteten for allmennlegetjenester og opprettholde oppfølging av kroniske pasienter.

Det er etablert et koronateam som er bemannet dag og kveld. Kommunen har egen døgnbemannet avdeling som er forbeholdt pasienter med smitte eller som er uavklart og som må ha innleggelse. Avdelingen har 32 senger og er tatt i drift. Hvis alle sengene kommer i drift, må det oppbemannes betydelig med helsepersonell. Det er også opprettet tilbud med helsetelefon som er betjent kl. 9-18 alle dager. Alle tilbud som er opprettet er for å gi nødvendig helsehjelp for å håndtere covid-19. Konsekvenser er at andre helsetilbud er berørt og nedskalert. Omleggingen vil også på sikt belaste helsepersonell spesielt blant annet når det gjelder arbeidstidsordninger.

Ledere og ansatte i tett samarbeid med kommuneoverlege har utarbeidet prosedyrer og retningslinjer for nye helsetilbud. Kommunen følger retningslinjene til Folkehelseinstituttet (FHI) når det gjelder testing, karantene mm. Det skjer stadig endringer og det sendes derfor informasjonsbrev til ansatte i helse daglig. Kommunen har kompetente og engasjerte ansatte. I en krevende tid så oppleves samarbeidet godt og det gis mange gode tilbakemeldinger.

Ørland sanitetsforening/Frivillighetssentralen går inn som frivillige på institusjonskjøkken og avdelingskjøkken på Ørland sykehjem og Bjugn Helsesenter, dette er vi veldig glade for. Vi har innbyggere som syr stellefrakker, og vi har fått smittevernutstyr fra lokalt næringsliv. Rædergård Entreprenør AS har stilt med brakker utenfor legekantor/legevakt, i godt samarbeid med eiendom/drift.

Kommunens ledelse sammen med kommuneoverlege har jobbet med tre scenarier med 25%-42%-60% smittede i kommunens befolkning. Fokuset i dette arbeidet er hvordan kommunen kan opprettholde de viktigste delene av driften med stort fravær av arbeidskraft og andre innsatsfaktorer både i egen virksomhet og hos virksomheter man er avhengige av. Kommunen har nå en plan for å håndtere 42 % smittede i befolkningen og med en beregnet topp innenfor

dette scenariet. Helseledelsen mener å kunne klare dette med dreining av organisering og oppgaver. Kritiske faktorer er helsepersonell, smittevernutstyr og legemidler/medisinskteknisk utstyr.

Oppvekst

Primæroppgaver i perioden:

- Opprettholde undervisning gjennom digitale læringsplattformer.
- Gi tilbud til barn av foresatte i samfunnskritiske oppdrag.
- Gi tilbud til særskilt sårbare barn og unge.

Organisering og oppfølging:

Alle enheter er daglig betjent selv om flertallet av ansatte har hjemmekontor og hjemmeoppgaver. Enhetslederne har ansvar for drift og personal på egen enhet. Møter, samarbeid og oppfølging foregår via digitale plattformer og telefon.

Kommunalsjef har daglig oppdateringsmøter med enhetslederne og er i jevnlig dialog med private barnehager og skole, barnevern og politikontakt, forbundene, utvalgsleder og KFU.

Det har vært håndterbare antall barn i barnehage og skole med tanke på smittevern. Det er noe variasjon fra dag til dag, og mellom enhetene. Det er en gradvis økning i antall barn som får et tilbud. Statens retningslinjer for hvem som skal gis tilbud følges. Dette gjøres gjennom dialog mellom foresatte og den enkelte enhet.

Fjernundervisningen fungerer etter forholdene fint. Digitale løsninger og verktøy fungerer i hovedsak godt. Har noen områder hvor det jobbes med å skaffe bedre løsninger og oppgradering kreves. Det foregår digital læring både for barn og voksne, og ferdighetsnivået øker i hele sektoren i perioden. Nye undervisningsformer prøves nå ut og viser nye muligheter for allsidige og elevaktive undervisningsmetoder. Det gjøres også en god jobb for å tilrettelegge og tilpasse undervisningen for den enkelte elev. Det kommer gode tilbakemeldinger fra både enhetsledere, pedagoger, foresatte og ikke minst fra elevene selv vedrørende undervisning og oppfølgingen av denne. Elever formidler også at det blir lange dager, ensomt og lite sosial kontakt med andre. Det fysiske møtet og fellesskapet skolen gir kan ikke den digitale undervisningen erstatte.

Både skriftlig og muntlig eksamen for 10.trinn utgår. Alle elevene får fullverdig vitnemål ut fra standpunktkarakteren (vedtak 25.03.2020). Det er viktig at vurderingsgrunnlaget opprettholdes også i denne perioden. Nye avklaringer vil komme fra Utdanningsdirektoratet vedrørende karaktersetting blant annet i praktisk estetiske fag. Virksomheten har til nå handlet om å ivareta primæroppgavene. Det er god struktur og organisering av undervisningen. Det vektlegges å ha direktekontakt med alle elever, og hvis noen ikke deltar blir de og eller foresatte kontaktet.

Det er en bekymring rundt særskilt sårbare barn og unge som nå har et lengre opphold fra barnehage og skole, og ellers annet organisert nettverk. Barnehagene og skolene er særlig oppmerksomme på dette og har laget seg gode rutiner for oppfølging av barn og elever. Det er

opprettet en kommunal hjelpetelefon for barn og unge. Denne er betjent av helsesykepleier og barne- og ungdomslos i kommunen. Barnehagene og skolene har også dialog med helsestasjon, skolehelsetjenesten og barnevern ved behov.

Per nå er alle ansatte engasjert i arbeid, men det kan bli ledig kapasitet hvis perioden blir langvarig. Dette avhenger selvsagt av hvilke statlige vedtak som foreligger fra 14.04.2020. Enhetslederne iverksetter ansatte som ikke har ansvar for undervisning med annet arbeid og faglig oppdateringer. Det vektlegges også å følge ekstra opp personalet i denne sårbare tiden.

Samfunnsutvikling og tekniske tjenester

Samfunnsutvikling og tekniske tjenester omfattes av flere områder som er definert som samfunnskritiske. Dette inkluderer vann, avløp vegdrift (transport) og renhold. I tillegg er flere involvert i kriseledelse.

Alle enhetene har hjemmekontor så langt det lar seg gjøre. De som må fysisk møte opp på jobb, blant annet i samfunnskritiske oppgaver, er så langt det lar seg gjøre fordelt på flere steder. Dette både for å hindre spredning for andre ansatte mellom bygg og for å sikre at egne ansatte ikke smitter seg imellom.

På vann er det blant annet gjennomført følgende tiltak:

- Driftsoperatører er delt inn i team. Teamene har minst mulig interaksjon for å sikre at minst et team ikke har smitte.
- Kritisk minimumsbemanning for å opprettholde vaktordninger er gjennomgått.
- Lager av kritiske komponenter, blant annet til vannrensing, er gjennomgått.
- Involveres minst mulig i andre oppgaver i forbindelse med Korona.

På teknisk er det blant annet gjennomført følgende tiltak:

- Driftsoperatører er delt inn i team. Teamene har minst mulig interaksjon for å sikre at minst et team ikke har smitte.
- Kritisk minimumsbemanning for å opprettholde vaktordninger for å sikre avløp og vegvedlikehold er gjennomgått.
- Involveres minst mulig i andre oppgaver i forbindelse med Korona.

Drift av eiendom er påvirket av Korona på flere måter:

- Organisering av byggdrift og renholdere er endret for at de skal ha minst mulig interaksjon mellom hverandre og minst mulig flytting mellom bygg.
- Økt fokus på desinfeksjon.
- Stadig nye utfordringer løses når de oppstår
- Det er innvilget betalingsutsettelse enkelte leietakere. Eventuelt andre tiltak blir vurdert senere.

Plan og byggesak har hovedsakelig hjemmekontor. I planverket for beredskap er flere satt opp i kriseledelse og vil få flere oppgaver her etter hvert. Det er fortsatt fokus på rask saksbehandling for byggesaker som er viktig for næringsliv og det er viktig at det er ressurser tilgjengelig for dette fremover.

Investeringsprosjekt er påvirket av arbeidssituasjonen. Svært mange prosjekt har mottatt generelle endringsmeldinger uten at endring av kostnad og tidsbruk er endelig fastsatt. Botngård ungdomsskole er spesielt kritisk i forhold til arbeidere fra utenfor kommunen og tidspunkt for skolestart og blir derfor spesielt påvirket.

Økonomi og finans

Økonomiavdelingen sitter stort sett på hjemmekontor i tråd med nasjonale føringer. Regnskap har halvparten på hjemmekontor og den andre halvparten på rådhuset. Den mest kritiske funksjonen er utbetalinger av lønn og betaling av leverandører og der har de fleste hjemmekontor

Finans

Likviditeten er akseptabel, men det begynner å strammes til grunnet økte kostnader og manglende inntekter. Det legges opp til et låneopptak i løpet av april og Norges Banks tiltak har sikret akseptabel likviditet i markedet. Rentenivået er noe lavere enn forutsatt i budsjettet og det forventes at det holder seg på det samme nivået i tiden som kommer.

Økonomisk påvirkning

Ut i fra innhentede opplysninger er det utarbeidet anslag over både påløpte kostnader og antatte kostnader i tiden som kommer. Anslagene er beheftet med stor grad av usikkerhet.

- Kostnader mars
 - o Lønn/sosiale kostnader ca 0,5 mill kroner
 - o Engangskostnader oppstart/utstyr ca 0,5 mill kroer
 - o Andre driftskostnader ca 0,1 mill kroner
- Anslag kostnader framover – forutsatt samme omfang/innsats
 - o Lønn/sosiale kostnader 0,5 -0,7 mill kr pr måned
 - o Andre driftskostnader 0,1 – 0,2 mill kr pr måned
- Tapte inntekter
 - o SFO og barnehage skal refunderes fra staten, slik at der forventes det intet tap.
 - o Når kultur og idrett er helt nedstengt vil det gi tapte inntekter på Roret KF.
 - o Stortinget har vedtatt at tapte skatteinntekter skal kompenseres, hvordan er ikke bestemt enda
- Investering
 - o Av ulike årsaker er det fare for at investeringsprosjektene vil bli forsinket. Dette vil medføre en risiko for økte kostnader. Da vi ikke har noen oversikt enda er det for tidlig å gi akseptable anslag.

- Diverse

- Det er for tidlig med anslag fra NAV vedrørende sosialhjelp, men vi forventer at det vil bli økt trykk på dette når dagpengene blir redusert ned fra 100%.
- Det er for tilgi å si om det vil bli økt pensjonspremie fra KLP grunnet børsuro (ingen melding om det enda)
- Det vurderes om det skal settes i verk tiltak mot næringslivet utover de statlige tiltakene. Det er her vesentlig avklare status hos lokalt næringsliv, slik at vi får målrettede tiltak.

Organisasjon og utvikling

Organisasjon og utvikling har hatt ansvar for kommunikasjon, IKT, loggføring, informasjonsflyt internt og eksternt og avklaringer av arbeidsrettslige forhold knyttet til hendelser under krisen.

Kommunikasjonsenheten bistår i utarbeidelse og utlegging av pressemeldinger, informasjonspakker og dokumentflyt til innbyggere og ansatte. IKT har tilrettelagt slik at vi har kunnet fulgt rådene fra sentrale myndigheter om å ha flest mulig av våre ansatte på hjemmekontor. Det er fremskaffet og oppsatt utstyr til ca 40 flere hjemmekontor i perioden som har oppstått etter 2. mars. Det har også vært en del arbeid knyttet til det å få arrangert administrative- og politiske møter av en viss størrelse digitalt, og hvor det fortløpende er blitt gitt opplæring for å kunne ta i bruk teknologien.

Innen kommunikasjon og IKT kan vi neste si at vi har hatt en 24/7 tjeneste tilgjengelig så langt og det legges ut oppdateringer på hjemmeside og andre sosiale medier fortløpende.

Loggførerne bistår OPS med arkivering og loggføring i ephorte/CIM av inngående og utgående post fra hendelsen. Her har enheten 5 personer tilgjengelig som rullerer i turnus på denne oppgaven.

Personalenheten produserer fortløpende notater, retningslinjer og tolkninger av de føringer som blir gitt sentralt. Dette være seg; ferie og avspasering, bruk av omsorgspermisjon, omsorgslønn, rettigheter til sykemelding, bruk av egenmeldinger osv.

Behovet for å motta korrekt informasjon er viktige. Enheten bidra med dette gjennom å ha fokus på god samhandling med tillitsvalgte og vernetjenesten. Det er etablert faste møter 2 g i uken for drøftinger og informasjonsutveksling. I tillegg deltar TV i møter innenfor de ulike fagområdene spesifikt knyttet til endring som oppstår fortløpende i forhold til ansatte. Det er også utsendt 2 brev til ansatte om informasjon knyttet til rettigheter og plikter i denne situasjonen.

Enheten har per i dag alle ansatte engasjert med arbeidsoppgaver mer eller mindre knyttet til covid-19 og kriseledelse. Vi er allikevel forberedt på å måtte omstille flere ansatte ved behov for personell innen kritiske områder.

Næring, arbeid og kultur

Helsemyndighetene legger opp til at vi skal gjennom pandemien over et tidsløp som er tilpasset kapasiteten i de helsetjenestene landet klarer å tilby. Dette kan bety langvarige restriksjoner på normal adferd og det har allerede betydd og vil fortsatt betys enorme negative konsekvenser for næringslivet.

Det er et mål for oss at vi skal håndtere situasjonen for lokalt næringsliv i Ørland kommune på en slik måte at de kommer best mulig gjennom denne perioden.

Det betyr at vi må avdekkes hvilke utfordringer næringslivet møter og utvikle en tiltakspakke som er treffsikker. Administrasjonen har derfor rigget et prosjekt som skal søke å svare ut følgende;

Det må avklares hvordan Ørland kommune kan bidra til å lette byrder;

- Vi må kartlegge hvilke behov det er i ulike bransjer og hos enkeltaktører
- Vi må samarbeide med NHO og næringsforeninger der det er hensiktsmessig
- Vi må avklare hvilke lån kommunen kan vi ta opp for å iverksette tiltak der det er hensiktsmessig
- Vi må avklare hvilke investeringer i kommunens portefølje som kan/bør forseres for å stimulere lokalt næringsliv
- Vi må avklare hvilken ledig kompetanse vi har i samfunnet og komme med forslag til å utnytte den.
- Vi må overvåke hvilke tiltakspakker som settes i verk fra fylkeskommune, fylkesmann/stat som vi bør være oppmerksom på.
- Vi må få fram gryteferdige prosjekt dersom det kommer eksterne stimuli-midler
- Vi må lete etter lokalt næringsliv som kan bidra i den akutte utfordringen pandemien representere
- Vi må sikre god informasjon ut til næringsliv og sikre god kommunikasjon mellom næringsliv, kommunen og beslutningstagere
- Vi må løpende utvikle andre/flere mål, strategier og tiltak som kan avhjelpe situasjonen

Dette innebærer at vi i kommunen har satt sammen kompetanse fra næring, nav, økonomi og egen eiendomsportefølje for å svare ut disse spørsmålene. Noe vil allerede bli svart ut i en annen sak til kommunestyret.